

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 2.9.2009
COM(2009) 442 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

de revizuire a politicii comunitare în materie de inovare într-o lume în schimbare

CUPRINS

1.	Introducere	3
2.	Progrese înregistrate.....	4
2.1.	Îmbunătățirea condițiilor generale	4
2.2.	Srijin pentru adoptarea mai amplă și mai rapidă pe piață a produselor și a serviciilor inovatoare.....	5
2.3.	Crearea de sinergii.....	6
2.4.	Mărirea srijinului financiar pentru cercetare și inovare	7
3.	Lecții care trebuie învățate și provocări cărora trebuie să li se facă față	8
4.	Concluzie.....	11

Revizuirea politicii comunitare în materie de inovare într-o lume în schimbare

1. INTRODUCERE

„Inovarea este capacitatea de a lua noi idei și de a le transpune în rezultate comerciale utilizând noi procese, produse sau servicii într-un mod care este mai bun și mai rapid decât al concurenței”¹.

Inovarea nu poate fi organizată prin decret. Aceasta vine de la oameni și numai oamenii – oamenii de știință, cercetătorii, întreprinzătorii și angajații lor, investitorii, consumatorii și autoritățile publice – vor face Europa mai inovatoare. Totuși, aceștia nu funcționează în vid. Ei acționează cu o stare de spirit și într-un cadru care fie îi descurajează, fie îi incită să pătrundă pe teritorii necunoscute.

Inovația este condiția prealabilă pentru crearea unei economii bazate pe cunoștințe, cu emisii reduse de carbon. Stăpânirea acestei transformări este crucială pentru a rămâne competitiv într-un univers globalizat și pentru a realiza obiective societale în mod durabil, sub presiunea schimbărilor demografice, schimbărilor climatice, resurselor limitate și a noilor amenințări privind securitatea.

Inovarea le permite întreprinderilor europene să se poziționeze la extremitatea superioară a lanțului global de valori, făcând ca Europa să fie lider pe piața mondială a produselor și a tehnologiei cu consum redus de energie și de resurse și ne permite să dispunem de mijloacele de acțiune necesare la nivel mondial. Mai mult, numai într-un mediu care sprijină inovarea, eforturile în domeniul cercetării și al dezvoltării pot duce la câștiguri reale.

Acesta este motivul pentru care Parteneriatul relansat de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă a pus inovarea și spiritul antreprenorial în loc central și a solicitat acțiuni decisive și mai coerente din partea Comunității și a statelor membre. Pe acest temelie, o ambițioasă politică europeană de inovare a fost lansată și s-a convenit asupra *Small Business Act* (SBA)². Mulțumită acestei abordări pe bază de parteneriat, se pot observa progrese în prezent. Aproape toate statele membre și-au ameliorat performanțele în domeniul inovării. Diferența din domeniul inovării între UE și principalii săi competitori, SUA și Japonia, s-a redus.

Odată cu apariția a noi competitori, precum și cu creșterea provocărilor, UE nu trebuie numai să mențină tendința pozitivă din prezent, ci să continue să o amelioreze. În timp ce criza economică riscă să reducă resursele disponibile, din recesiuni anterioare, cum ar fi cazul Finlandei, știm că este posibil să se acorde prioritate investițiilor în cercetare și inovare și că acestea pot juca un rol central în redresarea economică durabilă.

Scopul prezentei comunicări este de a identifica lacunele restante și de a propune orientări politice pentru a le elimina.

---

¹ ‘*Creating a National Innovation Framework*’, Science Progress, Richard Nedis & Ethan Byler, aprilie 2009.

² COM(2005) 488, aprobată prin Concluziile Consiliului din 28-29.11.2005 (http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/87210.pdf), și COM(2006) 502, avizată prin Concluziile Consiliului din 04.12.2006 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

2. PROGRESE ÎNREGISTRATE

2.1. Îmbunătățirea condițiilor generale

Din 2005, ghidată de Parteneriatul de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, UE a acționat în vederea ameliorării condițiilor oferite de cadrul pentru inovare. Statele membre și regiunile lor au fost încurajate și ajutate (în special prin politica de coeziune) să își amelioreze politicile de inovare prin implementarea de strategii naționale și regionale de inovare și prin dezvoltarea evaluării.

La nivel comunitar, accesul pe piața unică s-a înlesnit, s-a ameliorat disponibilitatea contribuțiilor rentabile, s-au stimulat politicile în materie de concurență, iar condițiile pentru inițiativele antreprenoriale și pentru dezvoltarea de noi proiecte au fost consolidate. Comisia a solicitat politici integrate de flexcuritate pentru a moderniza piețele forței de muncă și a invitat statele membre să își pună educația și competențele la loc înalt pe ordinea de zi. Odată cu **SBA**, UE și statele membre s-au angajat să transforme UE într-un teren propice pentru antreprenori și pentru IMM-uri. Mai mult, s-au stabilit parteneriate cu sectoare industriale cheie, prin care s-a definit și s-a convenit referitor la condițiile generale pe termen lung pentru o bază europeană industrială competitivă.

Înlăturarea obstacolelor în calea funcționării adecvate a **pieței interne de mărfuri** și punerea în aplicare a **directivei privind serviciile** de către statele membre vor înlătura o gamă largă de obstacole administrative și juridice din calea afacerilor. În consecință, IMM-urile inovatoare vor avea un acces mai ușor pe piețe, iar administrațiile publice vor fi modernizate.

Între timp, este, de asemenea, recunoscut pe întregul teritoriu al UE că **excelența în educație, competențe și formare profesională** este o condiție prealabilă pentru inovare. Învățarea de-a lungul vieții a devenit o prioritate politică, iar reformele sistemelor de educație și de formare profesională din statele membre au ca scop creșterea investiției în capitalul uman, facilitarea inovării și promovarea unei culturi cu un spirit mai accentuat antreprenorial. Acțiunile implementate în temeiul strategiei „Noi competențe pentru noi locuri de muncă” vor ajuta la garantarea unei mai bune corespondențe între competențe și necesitățile pieței forței de muncă, pentru a evalua și anticipa mai bine competențele cerute de persoane și de întreprinderi și pentru a promova o creștere generală a nivelului de competențe ale forței de muncă europene. Cadrul strategic european actualizat pentru educație și formare profesională (ET 2010) stabilește o agendă politică detaliată care sprijină reformele statelor membre în domeniul educației și al formării. Implementarea strategiei UE privind competențele informatice stimulează competențele digitale ale forței de muncă europene³.

Modernizarea normelor comunitare privind **ajutorul de stat** a pus la dispoziția statelor membre un instrument eficient de politică publică pentru a sprijini cercetarea, dezvoltarea și inovarea. În prezent, statele membre se află în poziția de a acorda o serie de diferite tipuri de ajutoare de stat pentru inovare fără a mai fi necesară notificarea Comisiei privind fiecare măsură și cu o sarcină administrativă redusă. De la modernizarea normelor privind ajutorul de stat din 2006, noi instrumente de ajutor au fost create în statele membre, acestea incluzând 30 de mecanisme pentru tinerele societăți inovatoare. Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, revizuite în 2008, prevăd posibilitatea unei mai mari contribuții

---

³ COM(2009)116 de propunerea unei strategii înnoite privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea în domeniul TIC

la eco-inovare⁴. În ultimii ani, s-a înregistrat, de asemenea, o tendință în statele membre de a completa subvențiile și ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare cu sisteme de stimulente fiscale, care au avut un impact pozitiv asupra investițiilor private în cercetare și dezvoltare. Comisia a facilitat difuzarea bunelor practici printr-o rețea de experți naționali⁵.

În fine, aspecte nelegate de tehnologie din procesul de inovare, precum proiectarea și comercializarea, devin din ce în ce mai importante pentru a introduce pe piață mai multe produse și servicii inovatoare. În acest sens, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne al Uniunii Europene (mărci, desene și modele industriale) a redus costul pentru cererile de înregistrare de **mărci** europene de două ori în ultimii cinci ani. Noua taxă (cu 40% mai redusă decât cea percepută anterior) a redus costul obținerii protecției de mărci pe teritoriul UE la cel mai jos nivel înregistrat vreodată. Perioada medie necesară pentru finalizarea procesului de înregistrare a fost, de asemenea, redusă cu 50%⁶.

2.2. Sprijin pentru adoptarea mai amplă și mai rapidă pe piață a produselor și a serviciilor inovatoare

UE a recunoscut și a utilizat reglementarea și standardizarea ca instrumente puternice de a furniza stimulentele necesare și de a impulsiona piețele pentru produse și servicii inovatoare.

Noi **norme** privind emisiile automobilelor au ca scop declanșarea unor inovații substanțiale în industria automobilelor din Europa și vor avea ca rezultat automobile europene mai puțin poluante și mai accesibile – inovații care ar trebui să mențină această industrie la un nivel de competitivitate mondial. **Directiva privind sistemul de comercializare a cotelor de emisie** va favoriza inovarea în producerea de energie regenerabilă și va încuraja construirea unor centrale electrice mai ecologice, inclusiv noi **tehnologii de captare și stocare a dioxidului de carbon**. **Planul strategic privind tehnologiile energetice** ajută la accelerarea dezvoltării de tehnologii cu emisii reduse de carbon, esențiale pentru realizarea obiectivelor „20-20-20” până în 2020. Legislația **REACH** și legislația privind **produsele cosmetice** reprezintă stimulente majore pentru inovarea în ceea ce privește substanțele alternative. **Planul de acțiune privind consumul și producția durabile și politica industrială durabilă**⁷ definește un cadru juridic armonizat și integrat, în vederea încurajării inovării către produse mai eficiente din punct de vedere energetic și mai ecologice. În domeniul în care industria nu reușește să își stabilească obiective ambițioase, **directiva privind proiectarea ecologică** revizuită furnizează temeiul juridic pentru promovarea introducerii pe piață a unor produse mai ecologice, atât din punct de vedere al eficienței energetice, cât și din punct de vedere al eficienței resurselor. Aceasta include utilizarea stimulentele adecvate, a achizițiilor publice și a etichetării produselor care să garanteze că cererea stă la baza acestei politici.

Politica europeană de standardizare⁸ a evoluat în sprijinul inovării, pe baza unui angajament mai solid în favoarea unui proces deschis de definire a standardelor în funcție de piață, care include o procedură de aprobare prin cooperare bazată pe consens pentru elaborarea standardelor naționale și internaționale, precum și în favoarea utilizării voluntare a standardelor, a integrării în standarde a noilor cunoștințe și a unui acces mai ușor la procesul

---

⁴ JO 2008/C 82/01

⁵ A se vedea COM(2006) 728 final.

⁶ În 2008, peste 87 000 de cereri au fost primite de OAPI pentru mărci comunitare.

⁷ COM(2008) 0397 final.

⁸ COM(2008) 133.

de standardizare, în special pentru IMM-uri. De exemplu, în prezent, IMM-urile reprezintă 27% dintre membrii la ETSI și beneficiază de taxe reduse.

Mai mult, **cererea** poate favoriza inovarea încurajând inovatorii să răspundă la noi nevoi mai avansate. În acest context, potențialul de a sprijini inovarea al normelor UE existente în materie de achiziții publice este mare, iar utilizarea acestora poate fi exploatată mai profundat⁹.

Inițiativa privind piețele-pilot, lansată în 2008, a identificat piețe pentru produse și servicii inovatoare pe care inovația este atât necesară, cât și posibilă și unde utilizarea instrumentelor menționate mai sus, care influențează capacitatea de a introduce rapid noi produse pe piață într-un mod mai focalizat, poate face o diferență reală (produse ecologice, e-Sănătate, construcții durabile, textile de protecție, reciclare și energie regenerabilă).

2.3. Crearea de sinergii

Dezvoltarea **Spațiului european de cercetare** din 2000 a dus la diferite inițiative pentru încurajarea unui sistem de cercetare și inovare mai coerent în Europa. Inițiative politice recente, având ca scop crearea unei piețe interne pentru cunoștințe sprijinind mobilitatea cercetătorilor și circulația, transferul și exploatarea cunoștințelor și a tehnologiilor și accesul la acestea („cea de-a cincea libertate”). Pentru a rezolva în special problema ameliorării relativ lente a rezultatelor cercetării în Europa, Comisia a propus orientări voluntare pentru a îmbunătăți colaborarea în domeniul cercetării și transferul de cunoștințe între cercetarea publică și industrie¹⁰. Tot mai marea coordonare dintre UE și statele membre aduce un cadru mai eficace pentru punerea în comun a resurselor pentru noi infrastructuri de cercetare și pentru programe strategice de cercetare comune, ținând seama de marile provocări societale și pentru o mai bună protecție a drepturilor de proprietate intelectuală, alături de un nou cadru european strategic pentru cooperarea științifică și tehnologică internațională¹¹.

Colaborarea privind cercetarea și renovarea a fost consolidată. În ultimii ani, noi **parteneriate public-private**¹² au fost stabilite în diferite domenii utilizând diferite instrumente și temeuri juridice. S-au stabilit cinci **inițiative comune în domeniul tehnologiei**, fiecare dintre acestea acționând ca o entitate juridică independentă cu alocări substanțiale de la bugetul celui de-al șaptelea program cadru¹³. Mai mult, în temeiul planului european de redresare economică, sunt lansate parteneriatele public-private pentru automobile ecologice, clădiri eficiente din punct de vedere energetic și „fabrici ale viitorului”.

Institutul European de Inovare și Tehnologie a fost creat pentru a stimula și a produce inovații de prim-plan la nivel mondial, aducând alături reprezentanți din educația superioară, cercetare și afaceri, în jurul unui scop comun. Se vor înființa în curând comunități din domeniul cunoștințelor și al inovării pentru a aborda provocări societale majore precum

---

⁹ http://www.proinno-europe.eu/doc/procurement_manuscript.pdf

¹⁰ COM(2007) 182 final - Îmbunătățirea transferului de cunoștințe între institutele de cercetare și industria din întreaga Europă: pentru o inovare deschisă - Punerea în aplicare a Agendei Lisabona

¹¹ A se vedea COM(2008) 588 final.

¹² A se vedea COM(2009) yyy, privind Mobilizarea investițiilor private și publice pentru recuperare, dezvoltarea parteneriatului public-privat

¹³ Medicamente inovatoare (IMI) cu o contribuție comunitară de 1 miliard de EUR; Sistemele informatice integrate (ARTEMIS) — 420 de milioane de EUR; Aeronautică (*Clean Sky*) — 800 de milioane de EUR; Nanoelectronică (ENIAC) — 450 de milioane de EUR; și celule cu combustibil și hidrogen (FCH) — 470 de milioane de EUR.

reducerea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, energia regenerabilă și societatea viitorului în comunicații și informatică.

În fine, Comisia a ajutat la consolidarea colaborării între diferiții actori din domeniul inovării și a încurajat învățarea reciprocă între responsabilii din domeniul inovării și organismele publice de sprijin al inovării la diferite niveluri. În special, un cadru politic comunitar suplă a fost stabilit pentru a ridica nivelul de excelență al **grupurilor**¹⁴ din statele membre ale UE și pentru a promova cooperarea în grupuri, ca mod de ameliorare a capacității de inovare și de întărire a pozițiilor de pe piețele mondiale.

2.4. Mărirea sprijinului financiar pentru cercetare și inovare

Politicile și programele europene în domeniul cercetării au fost consolidate pentru a sprijini mai bine inovarea. Cel de-al șaptelea **program-cadru pentru inovare**, cu bugetul său de 54 de miliarde de EUR majorat considerabil pentru perioada 2007-2013, sprijină cercetarea relevantă din punct de vedere comercial, în special prin inițiativele comune în domeniul tehnologiei și prin participarea la inițiative comune în domeniul cercetării înființate de statele membre. Activitățile de transfer de cunoștințe și sprijinul pentru mobilitate, cooperarea internațională și infrastructurile, au, de asemenea, o puternică importanță în domeniul inovării. Comisia facilitează, de asemenea, coordonarea cercetării în sectorul privat, prin platformele tehnologice europene. Cercetarea comunitară în domenii cheie cum ar fi TIC, sănătatea, securitatea, științele spațiale sau maritime a înregistrat o creștere. În timp ce ameliorarea condițiilor pentru participarea IMM-urilor la programele de cercetare este o sarcină continuă, programul-cadru prevede regimuri specifice pentru IMM-uri, atât pentru cele cu o capacitate de cercetare intensivă, cât și pentru cele cu o capacitate redusă de cercetare. Un nou mecanism financiar cu distribuirea riscurilor a fost creat împreună cu BEI pentru a acorda împrumuturi entităților private și publice pentru proiecte de cercetare și dezvoltare cu un grad de risc ridicat.

Politica de coeziune furnizează o sursă de finanțare a inovării stabilă și cu obiective strategice, care s-a majorat substanțial ajungând să reprezinte 25% din bugetul total pentru perioada 2007-2013, față de 11% în perioada 2000-2006. Aproximativ 86 de miliarde de EUR în peste 380 dintre cele 455 de programe operaționale ale Fondurilor structurale pentru dezvoltare regională au fost alocate pentru sprijinul cercetării și dezvoltării.

În cadrul **politicii de dezvoltare rurală a UE**, aproximativ 337 de milioane de EUR sunt puși la dispoziție pentru sprijinirea dezvoltării de noi produse, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier, alături de fondurile suplimentare provenite din programul Leader. Investițiile în infrastructura de bandă largă și în alte proiecte de inovare în zonele rurale vor fi consolidate suplimentar prin bilanțul de sănătate al politicii agricole comune, precum și ca parte din planul european de redresare.

În cadrul **programului-cadru pentru competitivitate și inovare (PCI)**, UE are un program specific, dedicat IMM-urilor și inovării în afara Programului-cadru pentru inovare, cu un buget mediu anual de 225 de milioane de EUR pentru perioada 2007-2013. O sumă specifică a fost atribuită pentru adoptarea de tehnologii ecologice, mai ales prin intermediul cofinanțării fondurilor de capital de risc, care să ofere capitaluri proprii întreprinderilor care investesc în

---

¹⁴ A se vedea COM(2008) 652 final.

eco-inovare. Aceste instrumente de capital de risc ajută IMM-urile să câștige acces la finanțare pentru inovare.

Comisia a ajutat, de asemenea, statele membre și autoritățile regionale să creeze sinergii între principalele instrumente de finanțare a inovării din UE – PC7, PCI și Politica de coeziune¹⁵.

3. LECȚII CARE TREBUIE ÎNVĂȚATE ȘI PROVOCĂRI CĂRORA TREBUIE SĂ LI SE FACĂ FAȚĂ

Tabloul de bord al inovării¹⁶ arată clar că Europa este deja în prezent continentul cu unele dintre cele mai inovatoare țări și regiuni din lume. Dacă analizăm ce au în comun aceste țări și regiuni, vom constata anumite caracteristici marcante. Acestea cheltuiesc de obicei peste medie pentru educație, formare și învățarea de-a lungul vieții, au cel mai mare procent de cheltuieli din PIB alocat cercetării și dezvoltării și au instrumente de sprijin pentru adoptarea noilor tehnologii și produse în sectoarele public și privat. De asemenea, experiența arată că aceste țări sunt mai bine pregătite pentru a utiliza schimbul de cele mai bune practici și pentru a învăța de la alții. Același lucru se aplică și întreprinderilor: ceea ce contează nu este neapărat suma absolută a cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare, ci climatul propice inovării dintr-o întreprindere face diferența din punct de vedere al competitivității¹⁷. Astăzi, provocare constă în copierea acestor povești de succes în întreaga UE.

Într-adevăr, în pofida eforturilor atât la nivel de UE, cât și la nivel de stat membru, inovarea și spiritul antreprenorial nu sunt încă suficient cunoscute ca valori în întreaga Europă, în timp ce eșecurile pe care acestea le implică uneori continuă să fie stigmatizate. Adesea, noile tehnologii sunt întâmpinate cu scepticism, iar dezbaterile publice tind să subestimeze importanța probelor științifice, adesea rămânând concentrate asupra preocupărilor și potențialelor amenințări pentru sănătate umană sau pentru mediu.

În același timp, europenii sunt din ce în ce mai receptivi la necesitatea de a face față noilor provocări globale, precum securitatea, schimbările climatice sau necesitatea unei mai mari justiții sociale la scara globală. Acest fapt reprezintă cu siguranță un plus, dacă este însoțit de o mai bună înțelegere a necesității de a inventa, inova și de a utiliza noile tehnologii pentru a face față acestor provocări. În acest context, schimbările demografice din Uniunea Europeană vor avea inevitabil efecte puternice asupra caracterului politic, cultural, social și economic al societăților noastre. O populație care îmbătrânește, deși implică o modificare a cererii, poate privi conceptul de inovare dintr-o perspectivă diferită, poate mai ezitantă. Va fi foarte important ca acest aspect să fie abordat într-un stadiu mai incipient și să se vegheze ca starea de spirit a societății rămâne favorabilă inovării. În caz contrar, în pofida resurselor sale umane bogate și bine formate, UE riscă să fie depășită de concurenții săi și de a nu atinge nivelul de excelență necesar pentru a asigura standarde ridicate de trai. Pentru a evita această posibilitate, inovarea trebuie acceptată și recunoscută ca fiind esențială pentru a realiza obiectivele politice strategice ale UE.

Antreprenorii sunt motorul principal al inovării. Acest fapt implică necesitatea de a stimula o politică și un cadru de reglementare care promovează global industrii comunitare competitive

---

¹⁵ COM(2007)474 din 16 august 2007 – „Regiuni europene competitive datorită cercetării și inovării – O contribuție în favoarea consolidării creșterii și a îmbunătățirii cantitative și calitative a locurilor de muncă”.

¹⁶ http://www.proinno-europe.eu/EIS2008/website/docs/EIS_2008_Final_report.pdf

¹⁷ A se vedea „*Global Innovation 1000*”, Booz Allen Hamilton, 2005.

și recompensează investițiile în cercetări și inovare atât în materie de produse, cât și de procese, incluzând forme inovatoare de organizare a muncii. Partenerii sociali joacă un rol important în acest context. Dacă o legislație modernă, auto-reglementarea și responsabilitatea socială a întreprinderilor ghidează în mod evident aceste eforturi, continuă să fie importantă monitorizarea atentă a noilor reglementări și vegherea ca acestea să nu sporească sarcinile asupra industriei fără a fi necesar sau să descurajeze inovarea, și ca acestea să promoveze mai pe larg piețe globale mai deschise și mai corecte.

Rolul pe care îl pot juca autoritățile publice în inovare trebuie recunoscut și dezvoltat. Monitorizarea politicilor de inovare¹⁸ a statelor membre arată clar o astfel de tendință către lărgirea domeniului de aplicare al strategiilor lor de inovare și o tendință către măsuri cu obiective sociale mai largi. În pofida acestor eforturi, se pare că potențialul de utilizare a puterii de cumpărare a sectorului public pentru a stimula inovarea continuă să fie în mare măsură neexploatat. Ținând seama de constrângerile bugetare care pot fi preconizate, faptul că serviciile publice pot fi obligate să producă aceleași nivel de servicii sau un nivel superior cu mai puține resurse trebuie să devină o motivație puternică pentru inovare. Noi tehnologii, în special TIC, pot ajuta, de asemenea, la ameliorarea calității, eficienței și a capacității de reacție a furnizării de servicii publice.

Inovarea necesită, de asemenea, investitori care doresc să își asume riscuri și să privească dincolo de profitul pe termen scurt.

În fine, competitivitatea industriilor europene și a capacităților de inovare a acestora vor depinde în deosebi de accesul la tehnologii generice esențiale și la stăpânirea acestora, ele fiind asociate cu o mare intensitate a cercetării și dezvoltării, cu cicluri rapide de inovare, cu cheltuieli de capital ridicate și cu angajarea de personal înalt-calificat. Domeniul de aplicare, măsura și gradul de complexitate al dezvoltării și utilizării acestor tehnologii necesită un consens în rândul tuturor părților implicate referitor la astfel de tehnologii, precum și o mai mare cooperare și o abordare strategică, nu numai la nivel european, ci și de către statele membre și de regiuni, pentru a încuraja parteneriate mai strânse între comunitățile de cercetare și industrie¹⁹.

Eliminarea principalelor obstacole din condițiile cadru pentru antreprenori

În pofida ameliorărilor²⁰, sistemul de inovare al UE continuă să sufere de neajunsuri care influențează negativ avantajele comerciale și stimulentele pentru investițiile private în inovare, care, în consecință, rămâne la un nivel mai redus decât cel al principalilor noștri competitori: piața unică necesită să fie completată într-o serie de domenii, cadrul juridic pentru protecția proprietății intelectuale rămâne incomplet, piața capitalului de risc este fragmentată, iar nivelul de finanțare a capitalului propriu este scăzut, procesul de standardizare nu este încă suficient de sincronizat cu rezultatele din cercetare și cu nevoile pieței, triumphiul cunoașterii format de afaceri, educație și cercetare necesită o mai mare consolidare, iar UE continuă să nu dispună de o infrastructură critică pentru a permite inovarea. În pofida progresului deja înregistrat, eforturile de a spori capacitatea sistemului

---

¹⁸ Raport intermediar 2008 „*INNO Policy Trend-Chart European Innovation*”

¹⁹ Comisia plănuiește să prezinte, în 2009, o comunicare specifică privind viitoarele orientări politice pentru tehnologii generice esențiale

²⁰ A se vedea Tabloul de bord al inovării europene 2008 la adresa http://www.proinno-europe.eu/EIS2008/website/docs/EIS_2008_Final_report.pdf.

educațional al UE de a contribui la o societate bazată pe cunoaștere inovatoare și flexibilă trebuie să continue.

Un cadru juridic adecvat pentru a proteja bine cunoștințele este o condiție prealabilă pentru o societate inovatoare. În domeniul **drepturilor de proprietate intelectuală**, printre altele, ca rezultat al neresurșitei în introducerea unui brevet comunitar, UE continuă să nu acorde condiții favorabile dezvoltării și difuzării de informații. Sistemul de brevete european este costisitor și fragmentat, descurajând inovarea, prin comparație cu cele din SUA și Japonia²¹. Diferența costurilor de brevetare în comparație cu aceste țări este semnificativă și nu face obiectul unei reduceri. Este timpul să schimbăm această situație.

Eforturile Comisiei privind politica referitoare la drepturile de autor au avut ca scop continuarea dezvoltării pieței emergente transfrontaliere din UE pentru difuzarea cunoștințelor. Dezvoltarea de noi produse, servicii și modele de afaceri digitale, care se bazează pe deschidere, necesită un cadru juridic favorabil și previzibil.

Este necesar să se recunoască mai bine importanța serviciilor ca atribut al țărilor industrializate moderne și potențialul lor inovator pentru economie și societate în ansamblu. Pentru ca inovarea serviciilor să fie adoptată la un nivel mai amplu, este necesară sporirea nivelului de încredere în noile servicii și o mai mare adaptare a sprijinului cercetării și inovării la nevoile specifice ale acestor servicii. Inovarea implică, de asemenea, finalizarea infrastructurilor critice (precum banda largă și rețelele electrice) și deblocarea potențialului acestora cu noi servicii și aplicații. Alte eforturi sunt îndeosebi necesare pentru promovarea competențelor informatice și a utilizării TIC pentru o economie durabilă și pentru a face față provocărilor viitorului internet, precum „*software-as-a-service*” (software furnizat cu titlul de servicii) și „*cloud computing*” (informatică dematerializată).

În pofida eforturilor semnificative²², progresul către o mai mare competitivitate la nivel internațional și o performanță mai ridicată a sectorului european al capitalului de risc — furnizor important pentru finanțarea inovării — a fost lent. Deficiențele la nivel structural al pieței europene de finanțare în stadiu incipient persistă, incluzând absența investitorilor privați, fragmentarea pieței și rentabilitatea redusă. Recesiunea economică sporește dificultatea colectării de fonduri și a mediului de ieșire.

Ameliorarea guvernancei sistemului comunitar de inovare

Deși o serie de inițiative au fost întreprinse de Comunitate, sinergiile necesare dintre politici și instrumentele de la diferite niveluri nu au fost create încă în întreaga UE. Progresul relativ lent al inițiativei recent lansate privind piețele pilot este un bun exemplu în acest sens.

Coordonarea politicilor de sprijin al inovării la nivel regional, național și comunitar trebuie să fie semnificativ îmbunătățită și este necesar un mai bun sistem de guvernare, bazat pe principiile subsidiarității, însă exploatarea mai bine valoarea adăugată rezultată din stabilirea unor obiective comune, convenirea asupra unor acțiuni comune și schimbul de cele mai bune practici între statele membre. Cooperarea cu țările terțe și, îndeosebi, schimbul de cele mai bune practici cu SUA ar trebui, de asemenea, să fie mărite considerabil.

---

²¹ A se vedea B. Van Pottelsberghe, 2006 la <http://www.solvay.edu/EN/Research/Bernheim/documents/wp06002.pdf>.

²² A se vedea COM(2007) 853.

Nivelul de finanțare pentru a sprijini inovarea la nivel central, la nivel UE, a rămas modest atât în comparație cu bugetul UE, cât și cu multe bugete naționale, care reprezintă chiar un procent mai mic decât cel de 5% pentru cheltuieli publice cu cercetarea prevăzut în al șaptelea program-cadru pentru inovare. Chiar și suma totală de 67 de milioane de EUR pentru a stimula adoptarea de către piață a eco-inovării pentru a spori eficacitatea resurselor și pentru a face față schimbărilor climatice pare modestă având în vedere importanța acestor provocări. Pe de altă parte, procentul crescut de investiții alocate inovării prin politica de coeziune joacă un rol important pentru a construi capacitatea de cercetare și de inovare în regiuni de „convergență”.

Din punct de vedere al cifrelor, UE nu duce totuși lipsă de programe de sprijin al inovării. Problema este lipsa unei mase critice și a coerenței. Astăzi, sprijinul pentru inovare implică șapte servicii diferite ale Comisiei, diferite agenții și 20 de comitete cu reprezentanți din statele membre. O consultare publică recentă privind eficacitatea sprijinului public pentru inovare sugerează o lacună între ceea ce întreprinderile așteaptă și ceea ce sau modul în care mecanismele de sprijin al inovării produc. Vasta majoritate a întreprinderilor doresc proceduri mai rapid, iar 75% dintre întreprinderile anchetate doresc norme simplificate de participare la proiecte UE. Într-adevăr, complexitatea programelor de finanțare comunitară se adaugă la multitudinea de mecanisme existente la nivel național și regional, făcând dificil accesul la o finanțare relevantă. Acest fapt impune structuri clare și o simplificare semnificativă a normelor de participare pentru toate finanțările pentru inovare, indiferent de originea acestora. Astfel, sistemul general de inovare ar fi consolidat și s-ar permite o utilizare mai eficientă a fondurilor și a instrumentelor, garantând o mai mare participare a IMM-urilor.

4. CONCLUZIE

Analiza progresului înregistrat în ultimii ani arată că UE a identificat în mod corect inovarea ca motor al unui viitor prosper. Totuși, transformarea UE într-un spațiu dinamic pentru inovare necesită o atenție continuă, precum și o mai bună exploatare a potențialului de parteneriat între Uniune și statele sale membre prin acțiuni mai clar orientate și mai bine coordonate la toate nivelurile.

În consecință, pe baza analizei realizărilor de până în prezent și a lecțiilor învățate prezentate mai sus, precum și astfel cum a fost cerut de Consiliul European, Comisia intenționează să analizeze posibilitatea de a le propune statelor membre, înainte de primăvara lui 2010, un nou Act european pentru inovare care să includă toate condițiile pentru dezvoltare durabilă și care ar reprezenta o parte integrantă și crucială din viitorul program european de reformă.